

Richtlijnen voor het milieueffectrapport

Betreffende (de gewijzigde opzet van)

Varkenshouderij Dekker te Vriezenveen

Datum: 03 JUL 2007

Richtlijnen voor het milieueffectrapport
Betreffende (de gewijzigde opzet van)
Varkenshouderij Dekker te Vriezenveen

Datum:

1. INLEIDING

Van maatschap J.H. & G. Dekker, Schout Doddestraat 60, 7611 PE te Aadorp is bij de Gemeente Twenterand op 23 oktober 2006 een MER-Startnotitie ontvangen waarin het voornemen is bekend gemaakt tot het realiseren van een nieuw varkenshouderijbedrijf aan de Oostermaatweg 9 te Vriezenveen. Deze Startnotitie is ingediend omdat vóór het aanvragen van een milieuvergunning een milieueffectrapport dient te worden opgesteld. De oprichting van een bedrijf van deze omvang overschrijdt namelijk de drempelwaarde genoemd in categorie C14 van het (in september 2006 gewijzigd) Besluit milieueffectrapportage 1994.

Op 20 maart 2007 is van initiatiefnemer een gewijzigde Startnotitie ontvangen waarin de voorgestane bedrijfsopzet ingrijpend is veranderd.

De maatschap J.H. & G. Dekker is voornemens een nieuwe varkenshouderij te beginnen aan de Oostermaatweg 9 te Vriezenveen. De maatschap wil op deze locatie een nieuwe varkensstal van drie verdiepingen gaan realiseren. Het initiatief is op een aantal belangrijke punten gewijzigd ten opzichte van de eerste Startnotitie. Met name het aantal en de soort te houden varkens springt daarbij in het oog. In eerste instantie was in het voorkeursalternatief uitgegaan van 3.192 guste/dragende zeugen, 957 kraamzeugen, 15.797 gespeende biggen, 600 vleesvarkens, 1.360 opfokzeugen en 4 dekberen. In de gewijzigde Startnotitie wordt uitgegaan van 1.648 guste/dragende zeugen, 480 kraamzeugen, 5.760 gespeende biggen, 17.680 vleesvarkens en 960 opfokzeugen. Daarnaast wordt in het nieuwe initiatief niet meer gesproken over de verplaatsing van het bedrijf van de Schout Doddestraat te Almelo naar de Oostermaatweg te Vriezenveen, maar alleen over het opstarten van een nieuw bedrijf aan de Oostermaatweg. Tot slot wordt in het nieuwe initiatief niet meer uitgegaan van de mestverwerking middels een mestvergistingsinstallatie. Voor het voornemen moet een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) worden aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvraag van deze vergunning wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

De m.e.r.-procedure is gestart met de openbare kennisgeving van de Startnotitie in Gemeentecontact op donderdag 9 november 2006. De Startnotitie is voor het uitbrengen van advies naar de wettelijke adviseurs gestuurd. Bij brief van 10 november 2006 is de Commissie mer in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de Richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER). Op 23 januari 2007 heeft een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r., verder aangeduid als de Commissie mer, een eerste Advies voor richtlijnen uitgebracht over dit project. De Richtlijnen zijn uiteindelijk niet vastgesteld omdat kort na 23 januari 2007 duidelijk werd dat het voornemen van de initiatiefnemer substantieel zou wijzigen.

De gewijzigde Startnotitie heeft opnieuw ter inzage gelegen en wel vanaf donderdag 5 april 2007, gedurende vier weken. Op 5 april 2007 is de Commissie mer gevraagd een herzien advies uit te brengen voor de richtlijnen voor de inhoud van het MER. Het doel van de vast te stellen Richtlijnen is om aan te geven welke informatie het op te stellen milieueffectrapport (MER) moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

Op basis van de eerste Startnotitie zijn de volgende reacties ingebracht door:

- Een gezamenlijke reactie van de Stichting Milieuraad Den Ham – Vroomshoop en de Koninklijke Natuurhistorische vereniging, afdeling Vriezenveen. Samengevat houdt deze reactie het volgende in:
 - Gevraagd wordt de procedure van de Startnotitie aan te houden tot het Ontwikkelingsplan LOG gebieden door de gemeenteraad is vastgesteld.

De procedure van aanmelding (door middel van een Startnotitie) en kennisgeving van een m.e.r.-plichtige activiteit is geregeld in artikel 7.12, lid 2 tot en met lid 5, van de Wet milieubeheer. Na ontvangst van de Startnotitie deelt het bevoegd gezag de ontvangstdatum onverwijld mee aan de indiener en zend tegelijkertijd een exemplaar aan de wettelijke adviseurs en maakt de ontvangst van de Startnotitie publiekelijk bekend. De openbare kennisgeving is de formele start van de m.e.r.-procedure. De m.e.r.-procedure kan derhalve niet worden aangehouden.
 - De Startnotitie bevat naar mening van inspreker te weinig informatie. Naar aanleiding van de Startnotitie wordt een aantal inhoudelijke opmerkingen gemaakt, onder andere ten aanzien van het gelijk trekken van MER en SMB, de beschrijving van de voorgenomen

activiteit, de afvoer van hemelwater, het ontbreken van Fayersheide en Kooiplas, de afwikkeling van transportbewegingen en de kans op bodemverontreiniging ten gevolge van calamiteiten.

Over de inhoud van de Startnotitie zijn in de Regeling Startnotitie milieueffectrapportage door de ministers van VROM en LNV nadere regels gesteld. In de toelichting bij deze Regeling wordt nader ingegaan op de functie van de Startnotitie in de m.e.r.-procedure. De Richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER) geven, naast de wettelijke voorschriften aan welke informatie in het MER moet worden uitgewerkt. Voor de inhoudelijke opmerkingen wordt verwezen naar het advies voor de Richtlijnen van de Commissie mer, rapportnummer 1835-28, en de vastgestelde Richtlijnen.

- Het waterschap Regge en Dinkel
Samengevat houdt deze reactie het volgende in:
 - Voor bedrijfsmatige afvalwaterlozingen (ook bedrijfsmatig huishoudelijk afvalwater) dient een Wvo-vergunning te worden aangevraagd bij waterschap Regge en Dinkel.
 - Bij het inrichtingsplan van het erf moet schoon hemelwater worden gescheiden van andere afvalstromen. Geadviseerd wordt verder het hemelwater via een bodempassage te lozen op het oppervlaktewater.

Op basis van de gewijzigde Startnotitie is een reactie ingebracht door:

- Een gezamenlijke reactie van de Stichting Milieuraad Den Ham – Vroomshoop en de Koninklijke Natuurhistorische vereniging, afdeling Vriezenveen.

Alle ingebrachte reacties zijn verzonden aan de Commissie mer met het verzoek deze te betrekken bij het door de Commissie op te stellen advies voor de Richtlijnen voor het milieueffectrapport.

De Commissie mer is op 12 december 2006 op locatiebezoek geweest. De Commissie heeft op 23 januari 2007, rapportnummer 1835-28, een eerste Advies uitgebracht over de op te stellen Richtlijnen. Op 24 mei 2007, rapportnummer 1835-54, heeft de Commissie mer een Aanvullend advies voor Richtlijnen voor het MER Varkenshouderij Dekker te Vriezenveen uitgebracht. In dit aanvullend advies geeft de Commissie mer aanvullende richtlijnen voor het op te stellen MER die in samenhang met het eerdere advies moeten worden gelezen. De Commissie mer heeft in beide adviezen, voor zover relevant, de ingekomen reacties betrokken. De adviezen van de Commissie mer worden door ons college overgenomen en gebundeld in dit document.

Op basis van de Richtlijnen stelt de initiatiefnemer het milieueffectrapport (MER) op. Het opstellen van een MER is niet aan een termijn gebonden. In ieder geval dient bij de aanvraag voor de milieuvergunning ook de MER gevoegd te zijn.

Tegen het besluit tot het vaststellen van de richtlijnen voor het MER staan geen bezwaar- en beroepsmogelijkheden open. Bezwaren kunnen naar voren gebracht worden in de procedure tot het aanvragen van de milieuvergunning.

2. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De volgende punten zijn essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- de toekomstige bijdrage aan ammoniakemissie en -depositie van het bedrijf;
- de individuele bijdrage van het bedrijf aan de toekomstige geurhinder¹;
- de heersende concentraties fijn stof en de verandering in stofemissie.

Om deze hoofdpunten goed te kunnen beoordelen is van belang dat het MER bevat:

- een zelfstandig leesbare samenvatting, die duidelijk is voor burgers en geschikt is voor bestuurlijke besluitvorming;
- voldoende onderbouwend kaartmateriaal, voorzien van duidelijke schaal en legenda waarin onder andere kwetsbare natuurgebieden en geurgevoelige objecten worden aangegeven. Geef ook helder de afstanden van de gebieden tot het bedrijf aan;
- een heldere vergelijking van de gepresenteerde alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau.

¹ Aangezien er ook een plan-MER moet worden gemaakt, dient ook een omgevingstoets te worden uitgevoerd.

3. ACHTERGRONDEN

3.1 Probleemstelling en doel

De aanleiding en motivatie voor het voornemen staan beschreven in hoofdstukken 1, 2 en 4 van de eerste Startnotitie. Dit kan in het MER worden overgenomen. Neem op één plaats in het MER een duidelijke omschrijving van het voornemen op en niet over meerdere hoofdstukken verspreid.

Historie

Door de gemeente Almelo is aan de initiatiefnemer Dekker een vergunning verleend voor het oprichten en in werking hebben van een varkenshouderij aan de Schout Doddestraat te Aadorp.

De geëffectueerde vergunning biedt de mogelijkheid tot het houden van 1.100 zeugen en 500 vleesvarkens. Vanwege uitbreidingsplannen van de gemeente Almelo is de maatschap Dekker in onderhandeling om deze locatie te verkopen. De maatschap heeft een dichtbij gelegen melkveebedrijf aan de Oostermaatweg 9 te Vriezenveen aangekocht. In het nieuwe initiatief wordt niet meer gesproken over de verplaatsing van het bedrijf van de Schout Doddestraat te Almelo naar de Oostermaatweg te Vriezenveen, maar alleen over het opstarten van een nieuw bedrijf aan de Oostermaatweg. Binnen deze inrichting worden momenteel 60 stuks melkrundvee en 41 stuks jongvee gehouden. Het melkveebedrijf op de locatie Oostermaatweg 9 zal worden stopgezet.

3.2 Bevoegd gezag

In de gewijzigde Startnotitie wordt aangegeven dat de varkens met brijvoer worden gevoerd. Gezien de silo's en de omvang van de inrichting is het de vraag of de gemeente Twenterand bij dit initiatief bevoegd gezag is voor het verlenen van de milieuvergunning. Bij een opslag van meer dan 1.000 m³ en/of een doorzet van meer dan 15.000 ton aan bijproducten zijn Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel bevoegd gezag. Naar aanleiding van een vraag van de Commissie mer heeft de initiatiefnemer op 17 april 2007 een berekening nagezonden waaruit blijkt dat 14.749 ton natte bijproducten per jaar worden doorgezet. Gezien het aantal te realiseren silo's en de doorzet van natte bijproducten wordt ingeschat dat de omvang van de doorzet natte bijproducten hoger zal zijn dan waar de initiatiefnemer van uit gaat. Daarbij dient bedacht te worden dat een niet juiste bepaling van de totale opslag en doorzet kan leiden tot procedurele risico's².

Geef in het MER duidelijk weer en onderbouw welke hoeveelheden bijproducten en afvalstoffen binnen de inrichting worden opgeslagen en doorgezet.

3.3 Wettelijk kader en beleidskader

De Startnotities geven al de nodige informatie over het wettelijk kader en het beleidskader. In het MER moet dit wettelijk kader en het beleidskader voor zover relevant voor het voornemen worden uitgewerkt. Hierbij dient uitdrukkelijk rekening te worden gehouden met:

- de veranderingen in de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en de bij de Wav behorende regelingen (zoals het Besluit huisvesting);
- de 'IPPC'-omgevingstoets³ met cumulatieberekening⁴ voor fijn stof op basis van een verspreidingsmodel. Met de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij moet de geurbelasting op gevoelige objecten ook middels een verspreidingsmodel worden bepaald. Ga ook in op de BREF⁵ voor intensieve veehouderijen. Hierbij dient eveneens het scenario te worden uitgewerkt indien besluitvorming in het kader van de Wet milieubeheer plaatsvindt na oktober 2007;
- de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en de bijbehorende regelingen;
- het Besluit luchtkwaliteit 2005.

² Bij een overschrijding van de grens van 15.000 ton bijproducten of 1.000 m³ opslag zal de m.e.r.-procedure opnieuw moeten worden doorlopen bij het dan geldend bevoegd gezag, de provincie Overijssel.

³ Dit volgt uit de van toepassing zijnde IPPC-richtlijn. IPPC is de afkorting van Integrated Prevention Pollution and Control. Het van toepassing zijn van deze richtlijn betekent dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dit niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt.

⁴ Volgens de Wet geurhinder en veehouderij is omgevingstoets niet nodig voor de individuele geurbeoordeling van een milieuvergunningaanvraag. Het is op dit moment niet duidelijk of de Wet geurhinder en veehouderij hiermee voldoet aan de omgevingstoets zoals deze in het kader van de IPPC-richtlijn dient te worden uitgevoerd.

⁵ Deze BREF (Best available technology reference document) is gebaseerd op de IPPC-richtlijn.

Geef in het MER niet alleen een overzicht van voor de uitwerking van het voornemen relevante wet- en regelgeving, maar geef ook de consequenties ervan voor de voorgenomen activiteit.

Op dit moment doorloopt de gemeente Twenterand voor de "Gebiedsuitwerking Engbertsdijksvenen, het Veenschap en omgeving" de plan-m.e.r.-procedure. De gebiedsuitwerking kent een gebiedsreservering van circa drie kilometer rond de Engbertsdijksvenen⁶. Binnen dit gebied is geen ruimte voor hervestiging van uitgeplaatste agrarische bedrijven uit de directe omgeving van de Engbertsdijksvenen. Het initiatief van maatschap Dekker is niet gepland in dit uitsluitingsgebied, maar in het, in het reconstructiegebied Noord-oost Twente, vastgelegde Landbouwontwikkelingsgebied Geesteren.

Geef in het MER aan hoe het geplande initiatief zich verhoudt tot genoemde gebiedsuitwerking en geef aan wat eventuele consequenties voor het initiatief zijn, gezien de nabijheid van het werkingsgebied van de gebiedsuitwerking en gezien de mogelijke verplaatsing van ten gevolge van de gebiedsuitwerking uitgeplaatste agrarische bedrijven naar het LOG-gebied Geesteren.

Voor de landbouwontwikkelingsgebieden (LOG's) in de gemeente Twenterand is een visie in voorbereiding. Het concept van deze visie ligt ter inzage van 8 juni 2007 tot en met 5 juli 2007. In de LOG-visie wordt de visie op de LOG gebieden Fortwijk, Daarlerveen en Weitmanslanden uiteengezet. Uitgangspunt is dat er op een duurzame manier nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven mogelijk moet zijn. Aan de vestiging van intensieve veehouderij worden spelregels verbonden die eisen stellen aan milieukundige en landschappelijke inpassing. Geef in het MER aan hoe het initiatief zich verhoudt tot genoemde LOG-visie.

3.4 Te nemen besluiten

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming over de aangevraagde Wm-vergunning. Ten einde tot daadwerkelijke oprichting en exploitatie over te gaan, zijn mogelijk een of meer ontheffingen noodzakelijk op grond van de Flora- en faunawet (zie paragraaf 5.5). In het MER dient te worden beschreven of dit het geval is. Indien er sprake is van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden is ook een Natuurbeschermingswetvergunning benodigd.

3.5 Plan-m.e.r. en besluit-m.e.r.

Zoals in de Startnotities is aangegeven staat het huidige bestemmingsplan de realisatie van het bedrijf niet toe. De voor het initiatief benodigde bestemmingsplanwijziging is plan-m.e.r.-plichtig⁷, op grond van het nieuwe Besluit m.e.r. zoals dat geldt sinds 28 september 2006.

De Gemeente Twenterand zal in overleg met de initiatiefnemer bepalen op welke wijze het besluit-m.e.r. en plan-m.e.r. worden uitgevoerd. Omdat de inhoudelijke vereisten vrijwel gelijk zijn, ligt het voor de hand besluit-m.e.r. en plan-m.e.r. zo mogelijk met elkaar te combineren.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

In de Startnotities wordt in hoofdstuk 4 een beschrijving gegeven van het voornemen. De voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu. Onderbouw in het MER de voorgenomen oprichting en in het bijzonder het gewenste aantal dieren op de locatie.

Ter ondersteuning van de helderheid van de procedure dient in het MER een overzicht van de beoogde fasering en planning te worden opgenomen.

4.1 Voornemen

In het MER dient een eenduidige beschrijving van de activiteit te worden opgenomen:

- beschrijf het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- beschrijf (per diercategorie) de uitvoering van de inrichting inclusief beschikbare oppervlaktes en leefoppervlaktenormen rekening houdend met de vigerende welzijnswetgeving en rekening houdend met het gekozen voersysteem;

⁶ In de plan-MER "Gebiedsuitwerking Engbertsdijksvenen, het Veenschap en omgeving" wordt in figuur 2.1 een gebied rond de Engbertsdijksvenen, de Kooiplas en de Fayersheide gereserveerd. Deze figuur is echter niet correct aangezien de gebiedsreservering alleen een gebied van 3 km rond de Engbertsdijksvenen betreft.

⁷ In het geval er al een milieuvergunning is, hoeft voor de aanpassing van het bestemmingsplan geen plan-MER meer te worden gemaakt.

- geef de plaatsing en hoogte van de emissiepunten aan, en ingeval van de toepassing van luchtwassers ook de dimensionering van het luchtwassersysteem, in relatie tot de voorgenomen omvang van het bedrijf. Geef de milieuvoor- en –nadelen van het toe te passen systeem;
- maak gebruik van een duidelijke tekening van de stallen, inrichting en installaties, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moeten de geïmplementeerde codes uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) worden aangegeven;
- geef in de MER duidelijk aan de hoeveelheden bijproducten die maximaal worden opgeslagen binnen de inrichting en de doorzet van deze producten.

Het is van belang om in de beschrijving van de voorgenomen activiteit expliciet te maken wat de initiatiefnemer aan maatregelen treft om de milieueffecten te minimaliseren.

4.2 Referentiesituatie

Voor de beschrijving van de referentiesituatie moeten de milieueffecten van het voornemen vergeleken worden met de huidige milieubelasting op de projectlocatie. Deze referentiesituatie is het huidige gebruik, zijnde een melkveebedrijf⁸. Geef hierbij aan wat de omvang van het huidige bedrijf is, o.a. wat betreft de feitelijke en de vergunde dieraantallen. De autonome ontwikkeling moet hierbij worden beschreven, zoals bijvoorbeeld volgt uit de eisen volgens de IPPC-richtlijn.

4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Werk in het MER het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) uit. Het MMA moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden en technieken ter bescherming en/of verbetering van het milieu, ongeacht de erkenning van deze inzichten in de huidige beoordelingskaders. Ook moet het MMA realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Bij de ontwikkeling van het MMA moet primair aandacht worden besteed aan maximale reductie van de ammoniakuitstoot, van geur en van stof, door het toepassen van:

- een combinatieluchtwasser waarin een combinatie van ammoniak, geur als fijn stof met een hoog rendement kunnen worden verwijderd;
- zodanige plaatsing van emissiepunten, zowel in het verticale als in het horizontale vlak, dat de geurhinder zo laag mogelijk is.

Het MMA dient duidelijk te worden omschreven en keuzes die hebben geleid tot het MMA moeten in het MER worden onderbouwd.

4.4 Alternatieven

De gewijzigde Startnotitie beschrijft het voorkeursalternatief. Toegevoegde waarde van het MER is gelegen in het geven van inzicht in de milieuconsequenties van het voornemen ten opzichte van een MMA en de referentiesituatie. Per alternatief dient aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen, overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit (mogelijk in meerdere alternatieven), het MMA en de referentiesituatie moeten onderling worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Bij de vergelijking moeten de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid. Alle alternatieven dienen te voldoen aan de eisen van de IPPCrichtlijn. De belangrijkste eis uit deze richtlijn en de Wet milieubeheer is dat de best beschikbare technieken (BBT)⁹ worden toegepast. In het MER dient, bijvoorbeeld als onderdeel van het MMA, een beschouwing te worden opgenomen van de BBT, maar het MER kan hier niet toe worden beperkt¹⁰.

⁸ Het is (nog) niet duidelijk is of en zo ja voor welke periode de bedrijven aan de Oostermaatweg en Schout Doddestraat naast elkaar bestaan. Het bestaande bedrijf aan de Schout Doddestraat zal zolang de gemeente Almelo niet direct over de grond wil beschikken blijven draaien.

⁹ Op basis van de Engelse term wordt ook gesproken van het BAT-vereiste en op basis van artikel 8.11 lid 3 Wm waarin dit begrip is opgenomen ter vervanging van het begrip ALARA-beginsel.

¹⁰ Betrek bij deze beschouwing de beleidslijn betreffende de toepassing van IPPC-Richtlijn (Tkst 2006-2007, 22 343, nr. 142).

Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Voor de onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Uit deze vergelijking kunnen eventueel nog extra te nemen maatregelen worden afgeleid.

Hoewel geen verplicht onderdeel voor het MER, wordt geadviseerd inzicht te geven in de investerings- en exploitatiekosten van de verschillende alternatieven.

Vorm

Geadviseerd wordt om in één visueel toegankelijk overzicht de beoordeling van de alternatieven op de meest onderscheidende effecten te verwerken. Dit betekent dat het MER helder en gestructureerd moet zijn zodat de milieuinformatie goed is terug te vinden. Daarmee wordt de onderlinge vergelijking vergemakkelijkt.

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Algemene opmerkingen

Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bepaal de ernst van de gevolgen voor het milieu in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigerende en compenserende maatregelen¹¹;
- per milieugevolg moet worden beschreven of deze onomkeerbaar is;
- expliciet moet aandacht worden besteed aan cumulatie van effecten op met name kwetsbare natuur. Het gaat hierbij om de achtergronddepositie van ammoniak;
- gevolgen kunnen zowel negatief als positief van aard zijn.

5.2 Ammoniak

Als voor publicatie van het MER de Beleidslijn IPPC-bedrijven van kracht wordt, dan zal het huidige voorkeursalternatief niet voldoen aan in de beleidslijn weergegeven reducties¹². In dat geval komt een voorkeursalternatief met een verdergaand emissiereducerend huisvestingssysteem in beeld. Werk in het MER een alternatief uit dat voldoet aan de beleidslijn IPPC-bedrijven.

Natura 2000-gebieden

Op pagina 12 van de gewijzigde Startnotitie worden de nabijgelegen natuurgebieden aangegeven, waaronder een Natura 2000-gebied op circa 4.000 meter van het initiatief, de Engbertsdijksvenen¹³. Geef in het MER aan waar de voor verzuring gevoelige gebieden liggen¹⁴, wat de afstand tot het bedrijf is, wat de status van de gebieden is en of sprake is van nadelige gevolgen van het voornemen. Schenk daarbij ook aandacht aan dichtbij gelegen gebieden zoals de Fayersheide en de Kooiplas.

Gezien de omvangrijke ammoniakemissie van het nieuwe initiatief, de binnengekomen inspraakreactie¹⁵ en de plan-m.e.r.-procedure voor de "Gebiedsuitwerking Engbertsdijksvenen, het Veenschap en omgeving", is het wenselijk de invloed van ammoniak op de Engbertsdijksvenen in kaart te brengen. Maak in het MER via het depositieverspreidingsmodel inzichtelijk wat de depositiebijdrage is van het initiatief op de Engbertsdijksvenen. Aan de hand van de voor dit gebied

¹¹ Bij mitigeren kan gedacht worden als het verminderen van landschappelijke effecten door het landschappelijk inpassen van een bedrijf, of het verminderen van geluidsemisatie door inpandig laden en lossen. Een voorbeeld van compensatie is het aanvullen van verloren natuur met nieuw aan te leggen natuur.

¹² In de Notitie Beleidslijn IPPC-bedrijven is aangegeven dat voor (het gedeelte van) de ammoniakemissie van 0 tot 5.000 kg. de drempelwaarden gelden. Op het gedeelte van de ammoniakemissie van 5.000 tot 10.000 kg. moet een reductie van 70% worden toegepast en op het gedeelte van de ammoniakemissie boven 10.000 kg. een reductie van 90%.

¹³ De afstand tot het Natura 2000-gebied Het Wierdense Veld (circa 9.000 meter) wordt te groot geacht om te verzoeken om effectbepaling.

¹⁴ Hieronder wordt verstaan de zeer kwetsbare gebieden uit de Wav, als ook de kwetsbare gebieden waarvoor een kritische depositiewaarde geldt van 2400 mol. Dit is nodig omdat vereisten hieromtrent uit de IPPC-richtlijn niet geheel in de Wav zijn geïmplementeerd.

¹⁵ Inspraakreactie KNNV op de gewijzigde Startnotitie.

vastgestelde kritische depositie en de achtergronddepositie kan worden vastgesteld of sprake is van een significant effect¹⁶.

Beschrijf in het MER de te verwachten achtergronddepositie volgens de autonome ontwikkeling. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie, naast de gegevens van de het RIVM, indien beschikbaar, ook de gegevens van provincie Overijssel. Geef de huidige en toekomstige ammoniakemissie van het bedrijf bij de verschillende alternatieven aan, daarbij betreffend de mestopslag. Beschrijf in het MER de instandhoudingdoelstellingen en kritische depositiewaarden voor de beoogde natuurdoeltypen, en geef in het MER de door het bedrijf veroorzaakte ammoniakdepositie op de natuurgebieden bij uitvoering van de alternatieven.

Indien niet met zekerheid kan worden gesteld dat het initiatief niet leidt tot significant negatieve effecten op de Engbertsdijksvenen moet een passende beoordeling uitgevoerd worden.

5.3 Geurhinder

Beschrijf in het MER:

- de geurbelasting van de gevoelige objecten in odour units. Doe dit volgens de in de Wet geurhinder en veehouderij aangegeven rekenmethode. Getoetst dient te worden op basis van artikel 3 van deze nieuwe wet. Indien de betreffende gemeente bij gemeentelijk verordening volgens artikel 6 andere waarden heeft vastgesteld, dan dienen deze waarden als toetsingskader;
- de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden met daarbij een kwalitatieve inschatting van de maximale geurniveaus die kunnen optreden, bijvoorbeeld bij piekmomenten;
- ga in op de hoeveelheid en op de keuze van het soort voer en co-producten (zoals nat of droog voer) en de gevolgen hiervan voor de geuremissie en geurhinder;

5.4 Luchtkwaliteit

5.4.1 Fijn stof

Beschrijf in het MER op kwantitatieve wijze:

- de achtergrondconcentratie in de directe omgeving van het bedrijf¹⁷;
- de grootte en verandering van de stofemissies door het initiatief, inclusief verkeersbewegingen;
- de bijdrage van de stofemissies aan de fijn stof (PM10) concentraties in de lucht in de omgeving van het bedrijf;
- en de maatregelen om de stofemissies te reduceren.

Toets de luchtconcentraties die optreden door het voornemen en de resp. alternatieven daarvoor aan de normen uit het Besluit luchtkwaliteit 2005. Beschrijf daartoe:

- de ligging en grootte (in ha) van eventuele overschrijdingsgebieden;
- de hoogste concentraties binnen de overschrijdingsgebieden;
- de hoeveelheid woningen en andere bestemmingen gelegen binnen de verschillende overschrijdingsgebieden;
- de mate van overschrijding van grenswaarden ter hoogte van woningen en andere bestemmingen.

Een modelberekening op basis van een verspreidingsmodel is nodig voor de toetsing aan de eisen van het Blk 2005. Aannemelijk moet worden gemaakt dat het project realiseerbaar is binnen de eisen van het Blk 2005.

Bij het onderzoek naar luchtkwaliteit dient uitgegaan te worden van de op dat moment meest recente reductiepercentages van luchtwassers, gebaseerd op recent praktijkonderzoek. Momenteel wordt voor de fijn stofreductie een bandbreedte aangehouden van 70% tot 90%. Voor de effectbepaling in het MER dient, wanneer er nog geen nieuwe reductiecijfers voor fijn stof gepresenteerd zijn, voor de

¹⁶ De achtergronddepositie zorgt al voor overschrijding van de kritische depositiewaarde van de Engbertsdijksvenen.

¹⁷ Geadviseerd wordt om hierbij geen gebruik te maken van gegevens van wel of niet nabijgelegen meetstations voor fijn stof, maar gebruik te maken van de berekende achtergrond concentratiekaarten van het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP).

uiterste reductiepercentages van de bandbreedte (70% en 90%) een berekening te worden uitgevoerd.

5.4.2 Mestopslag en Mestvergisting

Mestopslag

Uit de startnotitie noch de aanvullende startnotitie blijkt welke mestopslagcapaciteit er wordt gerealiseerd en of voldaan kan worden aan de wettelijke verplichte periode van 6 maanden mestopvang. Geef in het MER aan en onderbouw of kan worden voldaan aan de wettelijke verplichte periode van 6 maanden mestopvang.

Mestbe- en/of –verwerkingsinstallatie (Mestvergisting)

In de gewijzigde Startnotitie wordt in het nieuwe initiatief niet meer uitgegaan van de mestverwerking middels een mestvergistingsinstallatie.

5.5 Overige aspecten

5.5.1 Geluid en verkeer

Beschrijf de geluidsemissies voor de dag-, avond- en nachtperiode voor:

- een representatieve bedrijfssituatie inclusief aan- en afvoer, vervoer van mest en de geluidsproductie van de voerinstallaties;
- een regelmatige afwijking van de representatieve bedrijfssituatie (zoals bijvoorbeeld het laden of lossen van varkens);
- incidentele bedrijfssituaties zoals bijvoorbeeld het laden of lossen van varkens, het afvoeren of uitrijden van mest, aanvoer van voer, bij- en co-producten, of het optreden van (geluidrelevante) storingen, zoals het eventuele gebruik van een noodstroomaggregaat. Geef aan hoe vaak deze laatste zich voor kunnen doen.

Beschrijf in het MER tevens welke transporten worden verwacht. Maak daarin onderscheid in de reguliere bedrijfsvoering, maar benoem ook de transportbewegingen tijdens piekmomenten door bijvoorbeeld seizoensdrukke. Beschrijf in het MER naast de geluidsemissies van de inrichting ook de hinder als gevolg van de hierboven genoemde transportbewegingen.

Geef aan in welke mate de geluidsemissies hinder kunnen veroorzaken, vooral waar de emissies boven de richtwaarden (kunnen) uitkomen.

5.5.2 Energie

Geef in het MER de energiehuishouding voor de diverse alternatieven in hoofdlijnen weer, bijvoorbeeld in de vorm van stroom- en gasverbruik per dier. Beschrijf de wijze en omvang van de mestopslag en de wijze van mestafzet.

Beschrijf de ambitie op het gebied van energiebesparing en beschrijf indien aan de orde de te nemen energiebesparende maatregelen. Geef daarbij aan welke energiebesparing wordt verwacht en waarvoor deze vrijkomende energie benut wordt (energiebalans).

5.5.3 Veiligheid

Ga in de beschrijving van de externe veiligheid in op de opslag en verwerking van zuur, waarbij indien relevant ingegaan moet worden op de speciale opslagvoorzieningen van het zuur en de opslag en verwerking van het spuiwater (de wijze van verwerking/afvoer en de hoeveelheid water) ten behoeve van de chemische luchtwassers. Ga verder in op de afvoer van afvalwater en opslag van bij- en co-producten.

5.5.4 Calamiteiten

Geef zo goed mogelijk de kans op, en de aard van, calamiteiten en storingen die tot milieu- of dierenwelzijnsproblemen kunnen leiden. Beschrijf ook de te nemen maatregelen om de gevolgen zoveel mogelijk te beperken.

5.5.5 Water

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem in beeld. Geef in het MER kwantitatief het totale waterverbruik en betrek daarbij hoe en hoe veel drink- en proceswater via een eigen bron wordt gewonnen en wat dit betekent voor wateronttrekking. Geef aan hoe reinigings-, spoel- en regenwater

worden afgevoerd.

Breng de effecten van het voornemen op het watersysteem kwantitatief (voor zover mogelijk) in beeld. Besteed daarbij aandacht aan:

- de onttrekking van grondwater;
- de waterinfiltratie in het gebied. Breng hiervoor de waterdoorlatendheid van de bodem in beeld;
- geef aan met welke maatregelen gewaarborgd wordt dat afstromend hemelwater schoon blijft;
- breng in het kader van de watertoets het hemelwatersysteem in beeld, waarbij aangegeven dient te worden wat de locaties en het ruimtebeslag van de infiltratievoorzieningen en de buffers zijn (deze laatste dienen om vertraagde lozing te bewerkstelligen van hemelwater dat niet kan worden geïnfiltreerd in de bodem). Ga hierbij in op de capaciteit van het afwateringsstelsel en de verwachte afvoer tijdens piekmomenten.

Geef in het MER ten slotte aan of en hoe het spuiwater wordt bewerkt, opgeslagen en afgevoerd.

5.5.6 Natuur Soortenbescherming

Op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) is een aantal planten- en diersoorten beschermd. Ga na of de activiteit zal leiden tot in de Ffw genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 Ffw moeten worden aangevraagd. Voor het ontheffingsverzoek dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het studiegebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt.

In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten. Besteed daarbij ook aandacht aan mogelijke mitigerende maatregelen. De Commissie mer geeft in overweging om ook de informatie die benodigd is voor een ontheffing op grond van artikel 75 van de Ffw gelijktijdig met het MER te verkrijgen en te presenteren. Dit is niet verplicht, maar biedt de initiatiefnemer de mogelijkheid om ook deze informatie door de Commissie te laten toetsen op methodische juistheid, alsmede te laten beoordelen of de uitkomsten plausibel zijn.

5.5.7 Landschap, Archeologie en Cultuurhistorie

In een agrarische omgeving kunnen archeologische resten, waardevolle cultuurhistorische elementen en karakteristieke landschappen voorkomen, zoals bijvoorbeeld oude boerderijen, karakteristieke houtwallen etc. Neem in het MER een nauwkeurige beschrijving van de archeologische waarden en verwachtingswaarden, cultuurhistorische en landschapselementen op, als basis voor de effectbeschrijving van alternatieven en varianten¹⁸. Beschrijf indien aanwezig hoe effecten hierop voorkomen of beperkt zullen worden.

Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting optimaal landschappelijk wordt ingepast. Mede gelet op de grote bouwmassa wordt geadviseerd in het MER een visualisatie van het toekomstige bedrijf op te nemen.

6. OVERIGE PUNTEN

Voor het MER wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda toe te voegen. Op de kaarten moet de ligging en afstand tot kwetsbare

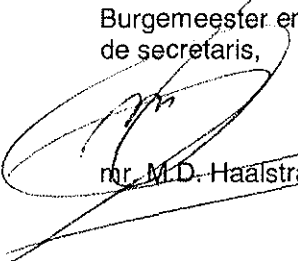
¹⁸ Hierbij kan gebruik worden gemaakt van gegevens van de het Ministerie van OCW meer in het bijzonder de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) en -indien beschikbaar- provinciale bronnen, zoals bijvoorbeeld een cultuurhistorische waardenkaart.

natuurgebieden en objecten voor het verblijf van mensen (gevoelig voor geur, geluid etc.) goed worden aangegeven.

Voor de onderdelen 'leemten in milieu-informatie' en 'samenvatting van het moeten de wettelijke voorschriften worden gevolgd..

Vastgesteld, Vriezenveen 3 juli 2007

Burgemeester en wethouders van Twenterand,
de secretaris, de burgemeester,

Mr. M.D. Haalstra

drs. H. Koetje